Pormestari

Lausunto eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle hallituksen esityksestä liikennevakuutuslain muuttamiseksi

HEL 2024-003155 T 03 00 00

HE 10 /2024 vp

Päätös

Pormestari antoi eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle hallituksen esityksestä laiksi liikennevakuutuslain, Liikennevakuutuskeskuksesta annetun lain ja vakuutusyhtiölain muuttamisesta seuraavan lausunnon:

Lausunnossa esitetyt asiat koskevat liikennevakuutuslakiin esitettyä muutosta, jonka mukaan kaikki vuokrattavat sähköpotkulaudat tulisivat jatkossa liikennevakuutettaviksi. Muihin lakiesityksessä esitettyihin muutoksiin Helsingin kaupungin lausunto ei ota kantaa.

Esitetty muutos on periaatteeltaan hyvä, koska se siirtää aiemmin yhteiskunnan vastuulle tulleita onnettomuuskustannuksia liiketoimintaa harjoittavien yritysten vastuulle. Tämä parantaa vahingon kärsijän asemaa sekä luo markkinoille insentiivin kehittää palveluita turvallisemmiksi vähempien onnettomuuksien toivossa. On tarkoituksenmukaista, että muutos koskee kaikkia vuokrattavia sähköpotkulautoja, vaikka aiemmin valmistelussa oli lähdettu siitä, että alle 25 kilogrammaa painavat sähköpotkulaudat jäisivät uuden sääntelyn ulkopuolelle. Tällöin olisi syntynyt markkinoille kannuste pienentää ajoneuvoja, jotta vakuutusta ei tarvitsisi ottaa. Pienemmät ajoneuvot kasvattaisivat epävakaudestaan johtuen onnettomuusriskiä.

Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialan edustajat järjestävät Helsingissä toimivien yhteiskäyttöisten sähköpotkulautayritysten kanssa kuukausittain yhteistyötapaamisia. Yritysten edustajat ovat tapaamisissa ilmoittaneet, että esitetty lakimuutos tulee kasvattamaan palvelun järjestämisen kustannuksia merkittävästi. Muutos voi siten esimerkiksi heikentää palveluiden tarjontaa tai nostaa käyttöhintoja. Toisaalta yritysten mukaan lakimuutos myös ohjaa yrityksiä parantamaan palveluiden turvallisuutta onnettomuuksista aiheutuvien kustannusten minimoimiseksi. Tällaisia parannuksia voivat olla esimerkiksi ajoneuvon käyttöönottoa rajoittava teknologia (esimerkiksi käyttäjän reaktionopeutta mittaavat testit), erilaiset nopeutta, käyttöaikaa ja -aluetta rajoittavat keinot sekä ajoneuvoon tai renkaisiin liittyvät tekniset parannukset. On kuitenkin mahdollista, että eri yritykset suhtautuvat onnettomuusriskeihin ja niiden kasvattamiin vakuutusmaksuihin eri tavoin ja hakevat siten omalle liiketoiminnalleen perusteltuja ratkaisuja.

Pormestari

Liikenneturvallisuuden parantaminen edellyttää muitakin toimenpiteitä. Kaupunki on yhdessä sähköpotkulautaoperaattorien kanssa sopinut esimerkiksi viikonloppuöiden (00-05) ajokiellosta ja arkiöiden (00-05) alemmista nopeusrajoituksista sekä 20 km/h yleisnopeusrajoituksesta koko kaupungin alueella. Näillä muutoksilla on ollut merkittäviä vaikutuksia sähköpotkulautaonnettomuuksiin. Rajoitukset otettiin käyttöön 2021 alkusyksystä ja vuoden 2022 tammi-elokuun aikana onnettomuusmäärät olivat puolittuneet edellisen vuoden lukuihin verrattuna. Rajoitusten säilyttäminen on toistaiseksi edelleen perusteltua, vaikka esitetty lakimuutos tulisi voimaan ja yritykset kehittäisivät palveluita turvallisempaan suuntaan.

Helsingin kaupunki seuraa yritysten tekemiä turvallisuusparannuksia sekä niiden vaikuttavuutta onnettomuusmääriin. Esimerkiksi viikonloppuiltaisin ja arkiöisin tapahtuu onnettomuuksia, ja niiden määrää seuraamalla voidaan todeta vakuutusvelvollisuuden käyttöönoton jälkeiset vaikutukset liikenneturvallisuuteen.

Kaupunki pitää lisäksi erityisen tärkeänä, että pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman mukaisesti kaupungeille ja kunnille annetaan työkalut mikroliikkumisen hallintaan. Helsingin kaupungilla on edustus liikenne- ja viestintäministeriön asettamassa mikroliikkumista ohjaavaa lainsäädäntöä valmistelevassa työryhmässä. Lakivalmistelussa on edelleen tarpeen tarkastella riittävän vaikuttavia keinoja liikenneturvallisuuden, esteettömyyden ja kaupunkitilan käytön ohjaamiseksi. Nykyinen vapaaehtoiseen sopimiseen perustuva malli ei tarjoa riittävästi hallitusohjelman mukaisia työkaluja. Siihen sisältyy neuvotteluluonteensa takia epävarmuuksia, ja se on kaupungeille työläs ja kankea tapa ratkoa ketterien ja teknologiaan nojautuvien palveluiden epäkohtia.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

1 Asiantuntijapyyntö 29.2.2024
2 Asiantuntijapyyntö, määräajan lyhennys
3 Helsingin kaupunkiympäristön toimialan lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi liikennevakuutuslain, Liikennevakuutuskeskuksesta annetun lain ja vakuutusyhtiölain muuttamisesta, allekirjoitettu

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Pormestari

Otteet

Ote
Eduskunta

Tiedoksi

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Lausuntopyyntö

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt Helsingin kaupungin kirjallista asiantuntijalausuntoa koskien hallituksen esitystä eduskunnalle liikennevakuutuslain, Liikennevakuutuskeskuksesta annetun lain ja vakuutusyhtiölain muuttamisesta. Lausunto on pyydetty toimittamaan 11.3.2024 klo 10 mennessä.

Yleistä lakiesityksestä

Petteri Orpon hallitusohjelmaan on kirjattu, että hallitus luo mikroliikkumista ohjaavaa lainsäädäntöä ja antaa kaupungeille työkaluja mikroliikkumisen hallintaan. Lakiesitys on osa tätä kokonaisuutta. Lakiesityksellä vastataan osaltaan sähköpotkulautojen määrän voimakkaaseen kasvuun erityisesti Helsingissä ja muissa suurissa kaupungeissa. Liikennevakuutuslain muuttaminen on kannatettavaa, sillä muutosten myötä laissa huomioidaan liikennejärjestelmässä tosiasiallisesti tapahtuneita muutoksia. Sähköiset potkulaudat ovat tulleet vauhdilla osaksi kaupunkien liikennejärjestelmää ja matkaketjuja. Siksi myös pelisääntöjä pitää selkeyttää.

Hallituksen esitysluonnoksessa esitetään muutoksia liikennevakuutuksen soveltamisalaan. Lakimuutoksen myötä yksityiskäytössä olevat sähköpotkulaudat ja muut rekisteröimättömät sähköiset liikkumisvälineet on vakuutettava, jos välineen nopeus on yli 25 kilometriä tunnissa tai paino on yli 25 kiloa. Määritelmä perustuu EU:n liikennevakuutusdirektiiviin. Direktiivi sallii kuitenkin vakuutettavien ajoneuvojen painorajan alentamisen kansallisella säätelyllä. Lakiesityksen mukaan Suomessa vakuutusvelvollisuus koskisi vuokrattavia sähköpotkulautoja lautojen painosta riippumatta. Painorajan poistaminen on tässä perusteltua, sillä muuten riskinä olisi, että vuokraustoiminnassa alettaisiin käyttää kevyempiä ja käyttäjille vaarallisempia potkulautoja.

Pormestari

Elinkeinovaikutukset

Esityksellä on elinkeinovaikutuksia sähköpotkulautoja vuokraaviin yrityksiin ja toisaalta myös liikennevakuutuksia tarjoaviin vakuutusyhtiöihin. Helsingissä toimii tällä hetkellä kuusi ja koko maassa noin kymmenen sähköpotkulautoja vuokraavaa yritystä. Helsinki on tehnyt tiivistä yhteistyötä sähköpotkulautoja vuokraavien yritysten kanssa kaupunkitilan käyttöön liittyen. Helsingin kaupungin Mobility Lab on myös järjestänyt yrityksille mahdollisuuksia kokeilutoimintaan kaupungissa. Yritysten kokeilujen avulla liikkumispalvelujen turvallisuutta on seurattu ja kehitetty. Sähköpotkulautoja ovat alkaneet käyttää esimerkiksi ruokalähetit. Siten sähköpotkulautoja myyvät tai vuokraavat yritykset ovat osaltaan rakentaneet citylogistiikkaa ja tuoneet joitakin ratkaisuja haasteellisten viimeisten kilometrien ongelmiin. Tätäkään ei pidä unohtaa.

Ylisääntely ei ole kannatettavaa mutta on selvää, että mikäli elinkeinotoiminnasta aiheutuu ongelmia, on ongelmiin puututtava. Sähköpotkulaudoista on aiheutunut käyttäjille ja sivullisille onnettomuuksia ja vaaratilanteita. Onnettomuudet ovat myös aiheuttaneet merkittäviä kustannuksia ja kuormittaneet sairaanhoitojärjestelmäämme. Vaikka vakuutusvelvollisuuden ulottaminen sähköpotkulautoihin johtaisi yksittäisten yritysten kustannusten kasvuun, on esitys kannatettava. Lakimuutos voi myös osaltaan auttaa kehittämään palvelutoiminnan turvallisuutta. Jos esitystä vertaa myös muuhun ajoneuvotoiminnalla tehtävään elinkeinotoimintaan kohdistuviin vaatimuksiin, on esitys myös elinkeinotoiminnan tasapuolisten toimintaedellytysten näkökulmasta kannatettava.

Saatu lausunto

Asiasta on saatu kaupunkiympäristön toimialan lausunto. Esitys on lausunnon mukainen. Esittelijän perusteluihin on lisätty elinkeino-osaston näkemys elinkeinovaikutuksista.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

1 Asiantuntijapyyntö 29.2.2024
2 Asiantuntijapyyntö, määräajan lyhennys
3 Helsingin kaupunkiympäristön toimialan lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi liikennevakuutuslain, Liikennevakuutuskeskuksesta annetun lain ja vakuutusyhtiölain muuttamisesta, allekirjoitettu

Pormestari

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Eduskunta

Tiedoksi

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta